

กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ
สภานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาห้วยยาง) จังหวัดสงขลา*
THE STRATEGIES FOR PROMOTION OF DEMOCRACY OPERATIONAL
TO A STUDENT COUNCIL MODEL IN MUNICIPALITY SCHOOL 3
(WATSALAHAWYANG) SONGKHLA PROVINCE

เฉลิมพล บุญฉายา

Chalermporn Boonchaya

มะลิวัลย์ โยธารักษ์

Maliwan Yotharak

ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

Teeraphong Somkhaoyai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

E-mail: boot2554@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาห้วยยาง) 2) สร้างกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสภานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาห้วยยาง) และ 3) นำเสนอกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสภานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาห้วยยาง) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก 15 คน ผู้ประเมินสภาพแวดล้อม 30 คน สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 4 คน และสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เลือกแบบเจาะจง จากผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินสภาพแวดล้อม และแบบประเมินการสนทนากลุ่มใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย

* Received 7 December 2022; Revised 14 June 2023; Accepted 24 June 2023

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพแวดล้อมภายใน จุดแข็งมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยไว้ในแผน จุดอ่อนมากที่สุด คือ งบประมาณสนับสนุนมีจำกัด สภาพแวดล้อมภายนอก โอกาสมากที่สุด คือ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีสถานักเรียนและอุปสรรคมากที่สุด คือ นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมการใช้อำนาจไม่ถูกต้อง

2. ผลการสร้างกลยุทธ์ การประเมินสภาพแวดล้อมความสัมพันธ์แบบ BCG พบว่าอยู่ในช่อง STARS กลยุทธ์ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัด เป้าหมายรายมาตรการ โครงการ/กิจกรรม มีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์

3. ผลการนำเสนอกลยุทธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และ ความเป็นประโยชน์ กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) พัฒนาการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) ส่งเสริมและขยายเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชนองค์กร ภาครัฐและเอกชน และ 4) พัฒนาผลงานสถานักเรียน และประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์

คำสำคัญ: กลยุทธ์, ประชาธิปไตยในโรงเรียน, สถานักเรียนต้นแบบ

ABSTRACT

The study aimed to 1) study the environment for democracy promotion of Municipality School 3 (Wadsalahuayang) Songkhla province, 2) develop strategies for democracy promotion to become a model student council of Municipality School 3 (Wadsalahuayang), Songkhla province, and 3) present the strategies of democracy promotion to become a model student council of Municipality school 3 (Wadsalahuayang), Songkhla province. The study used the qualitative research method. There were 15 key informants for in-depth interviews, 30 environment assessors, four experts for in-depth interviews, and a focus group of seven scholars selected by purposive sampling from those who met the qualifications. The research tools included interviewing forms, an environment evaluation form, and a focus group evaluation form. The data were analyzed by analytic induction.

The research illustrated that;

1. The strongest point of the internal environment was that the school had set up a project to promote school democracy. The weakest point of the internal environment was a limited budget. For the external environment, the most opportunity was for the Ministry of Education to establish guidelines for all schools to have a student council. The biggest threat was that students imitated the behavior of using the wrong power.

2. The results of building strategies: the environment assessment using BCG relationships showed that it was in the STARS path. The strategies included: visions, missions, goals, strategies, measurements, indicators, goals for each measurement, and projects/activities. There were four strategies in total.

3. The results of the strategy presentation showed that the experts agreed that the strategies were possible, appropriate, and beneficial. The four strategies consisted of 1) Quality improvement to promote the student council and democracy in school, 2) Participation improvement of the student council in school's activities, 3) Promoting and expanding a cooperation network between the student council and community, including public and private organizations, and 4) Obvious development of student council's work and school democracy.

Keywords: Strategy, School democracy, Model student council

บทนำ

หลักสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ประชาชนจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ ทุกคนล้วนมีสิทธิและเสรีภาพ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และหลักการปกครองโดยเสียงข้างมากที่คุ้มครองเสียงข้างน้อย (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 7 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ

ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” ซึ่งผู้จัดการศึกษาทุกระดับจะต้องดำเนินการให้ถึงจุดมุ่งหมายและหลักการดังกล่าว รวมทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็ได้กำหนดจุดหมายเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานประการหนึ่งว่า มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนได้กำหนดสมรรถนะเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษา ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ระบบการเมือง การปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการเป็นพลเมืองดี เคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลกนอกจากการจัดการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว งานกิจการนักเรียนยังมีบทบาทสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมสถานักเรียน กระบวนการศึกษาธิการจึงได้เสนอ แนวทางให้โรงเรียนทุกแห่งในสังกัดได้พิจารณาจัดตั้งสถานักเรียนขึ้น และเกณฑ์โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน คือ โรงเรียนที่ดำเนินการจัดกิจกรรมสถานักเรียน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการ ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย ได้แก่ คารวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม หลักธรรมาภิบาลอย่างเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตอาสา รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และประเทศชาติ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาจนประสบความสำเร็จ เป็นต้นแบบแก่โรงเรียนอื่นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลา กำหนดให้มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 ผ่านกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบอบ ประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในสังคม และชุมชน เป็นการเตรียมความพร้อม นักเรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นการสร้างลักษณะนิสัยให้นักเรียนได้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และกติกาของสังคม ตลอดจนรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตน ทีมงาน รับผิดชอบชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม

ในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2557 กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลา หัวยาง) มีความเข้มแข็ง เกิดรูปธรรมจนเป็นพื้นฐานศึกษาดูงานของโรงเรียนอื่น แต่อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ดำเนินการหลังจากปี พ.ศ. 2557 มีการเปลี่ยนตัวครูที่ปรึกษาหลายครั้งเนื่องจากย้าย หรือโอนไปปฏิบัติราชการยังโรงเรียนอื่น ครูที่ปรึกษาที่มารับช่วงต่อเข้ามาทำหน้าที่ระหว่าง ปีการศึกษา จึงทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนานักเรียน รวมทั้งยังไม่มีกลยุทธ์ การดำเนินงานสถานักเรียน ส่งผลให้สถานักเรียนยุคต่อมามีความเข้มแข็งลดลง (โรงเรียน เทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง), 2563)

เมื่อสถานักเรียนเป็นกระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยที่สำคัญ จึงได้จัดทำกลยุทธ์ การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียน เทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา โดยการศึกษาสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน ส่งเสริมประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา
3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก 15 คน โดยพิจารณาจากความเหมาะสม มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการเกี่ยวข้องได้ ความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปศึกษา ความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง ผู้ประเมินสภาพแวดล้อม 30 คน พิจารณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 4 คน ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนให้เกิดโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนในพื้นที่จังหวัดสงขลา และสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ประกอบด้วย ศึกษาพิเศษ 1 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียนจำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานสถานักเรียนจำนวน 4 คน และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จำนวน 1 คน มุ่งสร้างกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนที่มีการดำเนินการขั้นตอนดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพและประเมินการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา โดยใช้ 2S4M และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา โดยใช้ Model “PEST”
2. ขั้นตอนการสร้างกลยุทธ์ นำข้อมูลจากแบบประเมินสภาพแวดล้อม มาจัดทำแบบประเมินสภาพแวดล้อมปัจจัยภายใน และสภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอก กำหนดค่าถ่วงน้ำหนักจำนวน 51 ข้อ แยกเป็นปัจจัยภายใน 29 ข้อ และปัจจัยภายนอก 22 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ร่างกลยุทธ์ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัด เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ และโครงการ/กิจกรรม
3. ขั้นตอนการนำเสนอกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็น โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบตรวจสอบ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์

ดำเนินการเก็บข้อมูล

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพแวดล้อมผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้
1) การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) มีขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู กรรมการสถานักเรียน และตัวแทนหัวหน้าห้อง รวมทั้งสิ้น 15 คน ใช้เวลาคนละประมาณ 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง (Face-to-Face) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การรวบรวมข้อมูลประกอบเพิ่มเติม รวบรวมข้อมูลทุกส่วนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยการสัมภาษณ์ บันทึกเสียง ถ่ายรูป สมุดบันทึก และถอดความออกมาเรียบเรียงต่อไป

2. ขั้นตอนการสร้างกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ เก็บรวบรวมจากแบบประเมินสภาพแวดล้อมปัจจัยภายใน และสภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอก ชั้นเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พิจารณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) ส่งแบบประเมินออนไลน์วิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจัยภายใน และสภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอกเรื่องกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา ให้กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยจำนวน 30 คน ตอบแบบประเมิน โดยกำหนดให้ตอบกลับให้แล้วเสร็จภายใน 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินสภาพแวดล้อมปัจจัยภายใน และสภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอกเรื่องกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา มารวบรวมแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลเป็นกราฟความสัมพันธ์ SWOT และสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เป็นตารางสัมพันธ์แบบ BCG นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปกำหนด (ร่าง) กลยุทธ์แล้วนำเสนอในขั้นต่อไป จากนั้นเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้เชี่ยวชาญ 4 คน จากผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนในพื้นที่จังหวัดสงขลา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนละ 1 คน โดยการ สัมภาษณ์ บันทึกเสียง ถ่ายรูป สมุดบันทึก และถอดความออกมาเรียบเรียง จัดทำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) ต่อไป

3. ขั้นตอนการนำเสนอกลยุทธ์ ใช้การจัดประชุมกลุ่มเสนอกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็น โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะมีกระบวนการ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ประกอบด้วย

ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียนจำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานสภานักเรียนจำนวน 4 คน และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จำนวน 1 คน บันทึกผลการสนทนากลุ่มตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ โดยการศึกษาสภาพแวดล้อม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การประเมิน (Evaluate) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา พบว่า สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง คือ โรงเรียนมีการจัดทำแผนงบประมาณเพื่อใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โรงเรียนจัดให้สถานที่ในการทำงานของคณะกรรมการสภานักเรียนที่ชัดเจน สภานักเรียนได้มาจากการเลือกตั้ง ตามหลักการประชาธิปไตย มีโครงสร้างการบริหารงานคณะกรรมการสภานักเรียน และมีแบบบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อติดตามการทำงานของประธานสภานักเรียนและครูที่ปรึกษา สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน คือ ขาดความต่อเนื่องในการติดตามการดำเนินงานจากฝ่ายบริหาร ยังไม่มีระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสภานักเรียน กระบวนการพัฒนาผู้เรียนเรื่องการเลือกตั้งยังไม่มี ความชัดเจน สภานักเรียนยังไม่มีความคิดริเริ่มในการจัดทำโครงการ ครูผู้รับผิดชอบงานสภานักเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนยังมีจำกัด สภานักเรียนขาดความรู้การพลีตสื่อ และสภานักเรียนไม่มีการกำหนดวาระการประชุมอย่างชัดเจน สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาต้องมี ยึดมั่นในวิถีชีวิต

และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้ปกครองที่มีรายได้เพียงพอสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนตัวของคณะกรรมการสถานักเรียน การเลือกตั้งซ่อมนายกเทศมนตรีนครสงขลาเป็นโอกาสให้นักเรียน และคณะกรรมการสถานักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการรณรงค์หาเสียง นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย สถานักเรียนสามารถสื่อสารเรื่องราวของสถานักเรียนผ่านช่องทางการสื่อสารสังคมออนไลน์ สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค คือ นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของการใช้อินเทอร์เน็ตไม่ถูกต้อง ขาดนโยบายที่ชัดเจนเรื่องการส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับสถานักเรียนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้ปกครองที่รับจ้างรายวันไม่สะดวกในการรับส่งคณะกรรมการสถานักเรียนเมื่อมีการนัดหมายให้ต้องมาทำกิจกรรมในวันหยุด นักเรียนมีการเลียนแบบพฤติกรรมการซื้อเสียงจากการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ

2. กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา พบว่า การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน 2S4M และสภาพแวดล้อมภายนอก ตาม Model “PEST” ส่งผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา อยู่ใน STAR ดาวรุ่งมีสมรรถนะทางการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนภายในที่เข้มแข็ง และสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ต่างเป็นปัจจัยเอื้อต่อการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัดรายการมาตรการ เป้าหมายรายการมาตรการ โครงการ/กิจกรรม กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและขยายเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กร ภาครัฐและเอกชน และกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาผลงานสถานักเรียน และประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับ

3. การนำเสนอกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา พบว่า กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความเป็นประโยชน์ และให้ข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง ดังนี้ ชื่อกลยุทธ์ควรระบุสังกัดให้ชัดเจน โดยให้เพิ่มเติมว่า

สังกัดเทศบาลนครสงขลา หลักการและเหตุผลไม่ควรระบุว่าโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน หมายถึงอะไร เพราะสามารถดูได้จากนิยามศัพท์ของงานวิจัย วิสัยทัศน์ควรระบุให้เห็นว่าเป็น โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิสัยทัศน์ยังไม่มีส่วนใดที่กล่าวถึงกระบวนการทำงาน จึงเสนอให้เพิ่มกระบวนการทำงาน วิสัยทัศน์มีข้อความพร้อมก้าวสู่ความเป็นสากล แต่เนื้อหาโดยรวมยังไม่สะท้อนความเป็นสากล จึงเสนอให้ตัดถ้อยคำดังกล่าว หรือเพิ่มเติม พันธกิจ และโครงการที่สะท้อนถึงการนำไปสู่ความเป็นสากล วิสัยทัศน์ไม่ได้ระบุสู่ความเป็น สถานักเรียนต้นแบบ จึงเสนอให้เพิ่มการเป็นสถานักเรียนต้นแบบ เป้าหมายควรกำหนดให้ถึง การเป็นสถานักเรียนต้นแบบ กลยุทธ์ที่ 1 มาตรการที่ 1 ตัวชี้วัดความสำเร็จ ควรเพิ่มคู่มือ ส่งเสริมการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน โครงการ/กิจกรรม ควรเพิ่มกิจกรรมการ ประชุมสถานักเรียน และปรับกิจกรรมประชาพิจารณ์ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน เป็นกิจกรรมจัดทำธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน เนื่องจากทางโรงเรียนยังไม่เคยมีการจัดทำ ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน มาตรการที่ 2 โครงการ/กิจกรรม ควรเพิ่มกิจกรรมสร้างสำนึก โดไปโมโกงเพื่อให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มาตรการที่ 3 เป้าหมาย ควร ระบुकุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องการให้มีการบูรณาการ หรือ อาจจะว่า อย่างน้อยก็สาระการ เรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 มาตรการที่ 1 ควรเพิ่มคำว่า อย่างเป็นระบบเข้าไปในถ้อยคำของมาตรการ เพราะจะสอดคล้องกับการเป็นสถานักเรียนต้นแบบ โครงการ/กิจกรรม กิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตยมีความซ้ำซ้อนกับโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย จึงเสนอให้ปรับเป็น กิจกรรม ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย หากต้องการยกระดับให้สถานักเรียนไปสู่ ความเป็นสากลอาจเพิ่มกิจกรรมแปลธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนเป็นภาษาต่างประเทศและ เผยแพร่สู่สาธารณะ

อภิปรายผล

การศึกษาการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียน ต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา มีผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา

สภาพแวดล้อมการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา พบว่า มีทั้งสภาพแวดล้อมภายในมีทั้งจุดแข็ง และจุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกมีทั้งโอกาส และอุปสรรค ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้ต้องนำมาเป็นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสม และมีความเฉพาะเจาะจงของแต่ละองค์กร สอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของ นงนุช สุระเสน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) ของสถานศึกษาปกติในภาพรวมนำมาสร้างกลยุทธ์ได้กลยุทธ์ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ (นงนุช สุระเสน, 2557) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ แป้นพุดเย็น พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ของโรงเรียนวังแขมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร มีการพัฒนาการดำเนินงานที่ครอบคลุมในการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาการดำเนินการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ บูรณาการความรู้และพฤติกรรมหรือวิถีประชาธิปไตย ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตอาสา และประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ปัญหาการดำเนินงาน คือ คณะกรรมการสถานักเรียนขาดความเป็นผู้นำ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและประชาชนในชุมชน ขาดความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานสถานักเรียน และยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือประสานงานการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม (สมพงษ์ แป้นพุดเย็น, 2555) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเพชญ์ โทวิชา พบว่า สภาพปัจจุบัน และปัญหาของสถานศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กรมีการทำงานเป็นทีม เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นองค์กรคุณภาพ ด้านทรัพยากรสินทรัพย์โปร่งใส ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากชุมชน ด้านบุคลากร มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านนโยบายมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายดำเนินงานชัดเจน และสอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด ด้านผลผลิตและการให้บริการนักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าระดับประเทศ มีระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ และสภาพปัญหาของสถานศึกษา คือด้านวัฒนธรรมองค์กรขาดการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และยังยืงงบประมาณไม่เพียงพอ จำนวนบุคลากรในสาขาไม่เพียงพอ ครูมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอน การมอบงานไม่ตรงสาย งานไม่สามารถดำเนินงานตามนโยบายได้ครบทุกด้าน (สรรเพชญ์ โทวิชา, 2560) นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Eskisehir Osmangazi พบว่า กิจกรรมการศึกษาประชาธิปไตยควรมี มีพื้นที่ในหลักสูตรมากขึ้น และนอกจากนั้นกระบวนการฝึกหัดครูควรมีการให้กาเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยเพื่อให้นักที่จะมาเป็นครูสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูควรให้พื้นที่

ต่อกิจกรรมการศึกษาประชาธิปไตยที่มีโครงสร้างและมีประสิทธิภาพในบทเรียนของพวกเขาให้มากขึ้น (Eskisehir Osmangazi, 2021)

2. กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา

การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน 2S4M และสภาพแวดล้อมภายนอก ตาม Model “PEST” ส่งผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา อยู่ใน STAR ดาวรุ่ง อยู่ในสมรรถนะทางการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนภายในที่เข้มแข็ง และสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ต่างเป็นปัจจัยเอื้อต่อการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัดรายการมาตรการ เป้าหมายรายการมาตรการ โครงการ/กิจกรรม กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและขยายเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กร ภาครัฐและเอกชน และกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาผลงานสถานักเรียน และประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุดเย็น พบว่าการพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนเชิงกลยุทธ์ และได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “สร้างผู้นำการพัฒนา ส่งเสริม ประชาธิปไตย ใส่ใจจิตอาสา โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน” ซึ่งมีเป้าหมายและกลยุทธ์ ในการพัฒนาครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านความมีจิตอาสาและด้านการสร้างเครือข่าย นอกจากนั้นผลการประเมินคุณภาพของแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแขมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของแผนกลยุทธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาแผนพัฒนาปฏิบัติการการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ของโรงเรียนวังแขมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมความมีจิตอาสาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งมีแนวทาง มาตรการ ตัวชี้วัด และโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน (สมพงษ์ แป้นพุดเย็น, 2555) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัสสรา ทะนุ พบว่าแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงาน

กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนประชาธิปไตยต้นแบบ ในภาพรวมพบว่ามีแนวปฏิบัติที่ดีทั้ง 6 ด้าน สรุปได้ ดังนี้ 1) มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน 2) มีประชุมวางแผนเพื่อให้ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ประชาธิปไตย 3) สถานศึกษามีการวางแผนการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย 4) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สำรวจเผชิญปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนจัดกิจกรรมรณรงค์การเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน และการออกเสียงประชามติ 5) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้หลากหลายที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะวิเคราะห์ข่าวสารบ้านเมือง และ 6) มีการประชุมคณะครู คณะทำงานเพื่อวางแผนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้มีความชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองและชุมชน (สุภัทรา ทะนุ, 2559) นอกจากนี้ กิจกรรมโครงการยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gina Chianese ที่ได้ดำเนินโครงการวิจัยสนับสนุน (ส่งเสริม) นักเรียนสู่การเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมทางสังคมการเมืองในยุโรป การวิจัยนี้ได้นำเสนอนวัตกรรมใหม่และเครื่องมือ เพื่อให้ได้มาซึ่งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน และพัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ให้มีความสามารถและทักษะ ที่เป็นพลเมืองที่มีความตื่นรู้เรื่องประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน เช่น การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การเจรจา และความฉลาดทางอารมณ์ ด้วยวิธีนี้ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้านความคิดอย่างเป็นระบบได้มากขึ้น และสามารถฝึกฝนตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีตื่นรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ผ่านการทำงานเป็นกลุ่ม หรือการมีกิจกรรมในสถานักเรียน (Gina Chianese, 2018)

3. การนำเสนอกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา

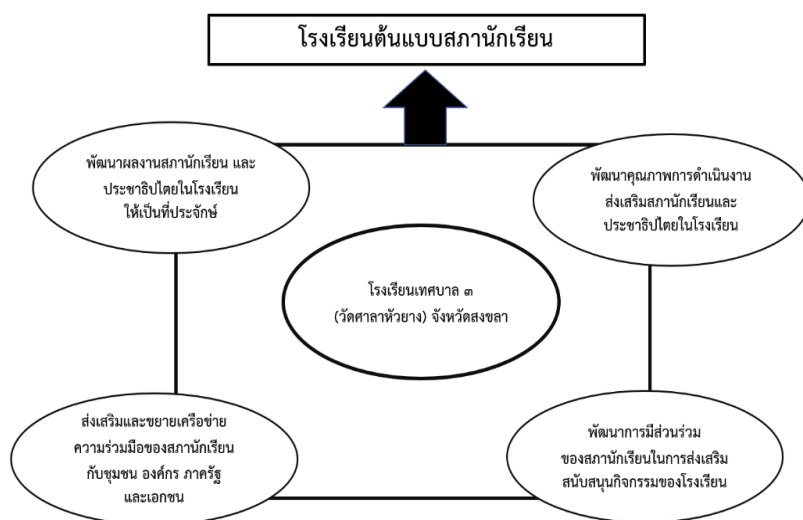
การนำเสนอกลยุทธ์ ชื่อกลยุทธ์ควรระบุสังกัดให้ชัดเจน โดยให้เพิ่มเติมว่า สังกัดเทศบาลนครสงขลา หลักการและเหตุผลไม่ควรระบุว่าโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนหมายถึงอะไร เพราะสามารถดูได้จากนิยามศัพท์ของงานวิจัย วิสัยทัศน์ควรระบุให้เห็นว่าเป็นโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิสัยทัศน์ยังไม่มีส่วนใดที่กล่าวถึงกระบวนการทำงาน จึงเสนอให้เพิ่มกระบวนการทำงาน วิสัยทัศน์มีข้อความพร้อมก้าวสู่ความเป็นสากล แต่เนื้อหาโดยรวมยังไม่สะท้อนความเป็นสากล จึงเสนอให้ตัดถ้อยคำดังกล่าว หรือ เพิ่มเติมพันธกิจ และโครงการที่สะท้อนถึงการนำพาไปสู่ความเป็นสากล วิสัยทัศน์ไม่ได้รับระบุสู่ความเป็นสถานักเรียนต้นแบบ จึงเสนอให้เพิ่มการเป็นสถานักเรียนต้นแบบ เป้าหมายควรกำหนดให้ถึงการเป็นสถานักเรียนต้นแบบ กลยุทธ์ที่ 1 มาตรการที่ 1 ตัวชี้วัดความสำเร็จ ควรเพิ่มคู่มือส่งเสริมการ

ดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน โครงการ/กิจกรรม ควรเพิ่มกิจกรรมการประชุมสภานักเรียน และปรับกิจกรรมประชาพิจารณ์ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน เป็นกิจกรรมจัดทำธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน เนื่องจากทางโรงเรียนยังไม่เคยมีการจัดทำธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน มาตราการที่ 2 โครงการ/กิจกรรม ควรเพิ่มกิจกรรมสร้างสำนึกโตไปไม่โกงเพื่อให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มาตราการที่ 3 เป้าหมาย ควรระบุกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องการให้มีการบูรณาการ หรือ อาจารย์ระบุว่า อย่างน้อยก็สาระการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 มาตราการที่ 1 ควรเพิ่มคำว่า อย่างเป็นระบบเข้าไปในถ้อยคำของมาตรการเพราะจะสอดคล้องกับการเป็นสถานักเรียนต้นแบบ โครงการ/กิจกรรม กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยมีความซ้ำซ้อนกับโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย จึงเสนอให้ปรับเป็น กิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย หากต้องการยกระดับให้สถานักเรียนไปสู่ความเป็นสากลอาจเพิ่มกิจกรรมแปลธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนเป็นภาษาต่างประเทศและเผยแพร่สู่สาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา ทัศนะ พบว่า แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำดรุณเวทย์) สังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวทางการพัฒนาสรุปดังนี้ 1) ควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ควรวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดในสาระการเรียนรู้ (สุภัตรา ทัศนะ, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชษฐ์ ใจปวน พบว่า จากการร่างและตรวจสอบกลยุทธ์ การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็น โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนวชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วยกลยุทธ์คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มมาตรการพัฒนาผลงานสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์ และผลการตรวจสอบกลยุทธ์พบว่าทุกกลยุทธ์ผ่านฉันทามติ (พิเชษฐ์ ใจปวน, 2560)

สรุป

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลาการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน 2S4M และ สภาพแวดล้อมภายนอก Model “PEST” การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลา

ห้วยาง) จังหวัดสงขลา มีสมรรถนะทางด้านการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนภายในที่เข้มแข็ง และสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสต่างเป็นปัจจัยเอื้อต่อการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน และกลยุทธ์ที่สอดคล้องต่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและขยายเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชนองค์กร ภาครัฐและเอกชน และ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาผลงานสถานักเรียน และประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับ กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา จากการสังเคราะห์ได้องค์ความรู้ใหม่ คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เป้าหมาย และโครงการ/กิจกรรม ที่สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานักเรียนสู่การเป็นต้นแบบสถานักเรียนได้ จากภาพที่ 1 กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน
ของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา
ที่มา: การสังเคราะห์ของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา ไปใช้เป็นระบบ ต่อเนื่องทุกภาคเรียน และใช้วงจรคุณภาพมาปรับใช้ทุกขั้นตอน
2. สถานศึกษาควรจัดการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลาเป็นระบบ และต่อเนื่องทุกภาคเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยอื่น เช่น การวิจัยและพัฒนา (Research and Development)
3. ควรมีการศึกษาวิจัยผลลัพธ์ของผู้เรียนที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นงนุช สุระเสน. (2557). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พิเชษฐ์ ใจปวน. (2560). กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียน ต้นแบบสถานักเรียน ของโรงเรียนวชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน. ใน การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก. 3.

- _____. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 137 ตอนที่ 40 ก.
- โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง). (2563). รายงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนปีการศึกษา 2564. สงขลา: สำนักการศึกษาเทศบาลนครสงขลา.
- สมพงษ์ แป้นพุดเย็น. (2555). การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนวังแคมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สรรเพชญ์ โทวิชา. (2560). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอลงกรณ์.
- สุภัทรา ทะนุ. (2559). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน เทศบาล 2 (แม่ตำดรุณเวทย์) สังกัดเทศบาลเมืองพะเยา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Eskisehir Osmangazi. (2021). Investigation of Democracy Education in Turkish Primary Schools. *Anatolian Journal of Education*, 6(1), 113-144.
- Gina Chianese. (2018). Promoting students active citizenship: The project space. *Asian Journal of Contemporary Education*, 2(1), 1-7.